

„Miasto pokoleń”

Program edukacji społecznej na temat osób starszych i procesu starzenia się

-program pilotażowy-

autorzy: dr Walentyna Wnuk, dr Tomasz Frąckowiak

1. Główne cele programu „Miasto pokoleń”:

- rozwijanie wśród dzieci i młodzieży pojmowania starości jako naturalnej fazy rozwoju człowieka, etapu równoprawnego z innymi;
- przeciwdziałanie przyjmowaniu przez dzieci i młodzież negatywnych stereotypów dotyczących starości;
- uświadomienie dzieciom i młodzieży, że wszelkie przejawy dyskryminacji wobec seniorów z czasem uderzą w każdego z nas;
- wskazywanie korzyści płynących z uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym;
- rozwijanie u dzieci i młodzieży przekonania, że pokolenie starszych osób ma podobne potrzeby jak inne grupy wiekowe (potrzeba bezpieczeństwa, przynależności, miłości, szacunku, uznania, samorealizacji, potrzeby poznawczo-intelektualne itd.);
- zmiana postaw dzieci i młodzieży w stosunku do osób starszych (z postawy dystansu, obojętności czy niechęci – do postawy zrozumienia, życzliwości, szacunku).

2. Proponowane sposoby realizacji programu:

- zajęcia warsztatowe rozwijające kompetencje kulturowe, społeczne (ćwiczenia, zabawy, gry symulacyjne, trening umiejętności i postaw prospołecznych - otwartości, szacunku, tolerancji, empatii);
- omawianie zagadnienia starości i starzenia się na zajęciach edukacyjnych (kontekst i sposób ujęcia tematu uzależniony od specyfiki przedmiotu nauczania, np. język polski – odpowiednio dobrana postać literacka, biologia – starość jako etap życia);

- spotkania tematyczne - osoby starsze dzielą się z dziećmi/uczniami swoim doświadczeniem i wiedzą (związanymi np. z wykonywanym zawodem), swoją pasją życiową, historią życia, wydarzeniami historycznymi itd.;
- „wspólne lekcje” – osoby starsze wspólnie z uczniami uczestniczą w zajęciach prowadzonych przez nauczyciela (np. lekcje języka polskiego, zajęcia wychowawcze);
- warsztaty (dzielenie się umiejętnościami) – osoby starsze w sposób praktyczny uczą dzieci jakiejś umiejętności lub odwrotnie – młodszy uczy starszych (np. pracy z komputerem, języka obcego);
- spotkania okolicznościowe – np. wspólne andrzejki, wieczory poezji, wspólne kolędowanie;
- wspólne zajęcia rekreacyjne – np. gry logiczne, turnieje szachowe;
- konkursy adresowane do dzieci i osób starszych (np. literackie, plastyczne, fotograficzne);
- wspólne redagowanie gazetki;
- wolontariat;
- spotkania w plenerze, wspólne wycieczki, spacer.

3. Założenia organizacyjne realizacji programu

- W programie pilotażowym uczestniczy dziewięć wrocławskich placówek oświatowych:
 - ❖ **3 PRZEDSZKOLA** – Przedszkole nr 50, Przedszkole nr 77, Przedszkole nr 119;
 - ❖ **3 SZKOŁY PODSTAWOWE** – Szkoła Podstawowa nr 73, Szkoła Podstawowa nr 90, Szkoła Podstawowa nr 93;
 - ❖ **2 GIMNAZJA** – Gimnazjum nr 16, Gimnazjum nr 18;
 - ❖ **1 SZKOŁA PONADGIMNAZJALNA** – Zespół Szkół nr 18.
- Koordynatorami opracowania i wdrażania programu są:
 - ❖ dr Walentyna Wnuk (Przewodnicząca Wrocławskiej Rady ds. Seniorów, Doradca Prezydenta Wrocławia ds. Seniorów) –

autorka koncepcji programu „Miasto Pokoleń” oraz koordynator merytoryczny;

- ❖ mgr Joanna Sinicka - dyrektor Szkoły Podstawowej nr 90 im. prof. S. Tołpy we Wrocławiu – koordynator metodyczny programu „Miasto pokoleń”
 - ❖ dr Tomasz Frąckowiak i dr Alina Żurek - pracownicy naukowcy Uniwersytetu Wrocławskiego – specjaliści ds. ewaluacji programu.
- Adresatami programu są dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej z placówek realizujących program.
 - Czas realizacji programu: od października 2011 r. do maja 2012 r.

4. Warunki realizacji programu

- Dyrektor każdej placówki oświatowej wyznacza jeden, stały zespół (grupa przedszkolna/zespół klasowy), który będzie brał udział w programie „Miasto pokoleń”.
- Dyrektor placówki wybiera spośród nauczycieli lidera odpowiedzialnego za realizację programu.
- Z celami programu i sposobami jego realizacji zapoznawane są dzieci/uczniowie i ich rodzice.
- Zajęcia prowadzone są cyklicznie, co najmniej raz w miesiącu.
- Każda placówka nawiązuje współpracę z osobami starszymi stosownie do możliwości środowiskowych, tradycji czy już nawiązanych kontaktów.
- W każdej placówce został opracowany przez lidera i przekazany koordynatorowi metodycznemu szkolny plan realizacji programu.
- Działania, które nie będą realizowane w ramach zajęć wynikających ze szkolnego planu nauczania, zostaną sfinansowane przez Urząd Miasta, który zapewni także wsparcie finansowe na środki rzeczowe służące do realizacji zajęć.

- Istnieje możliwość poprowadzenia części zajęć w każdej placówce przez edukatorów zewnętrznych, tj. pracowników naukowych, doktorantów, liderów Uniwersytetów Trzeciego Wieku, członków Wrocławskiej Rady ds. Seniorów oraz inne osoby specjalizujące się w tematyce gerontologicznej.
- Realizacja programu jest dokumentowana. Sposób dokumentacji będzie uzależniony od rodzaju działań. Ważną elementem dokumentacji zajęć składających się na realizowany program będą scenariusze (konspekty) zajęć. Każda placówka na bieżąco przekazuje wybrane scenariusze (powinno ich być przynajmniej 5) koordynatorowi metodycznemu.
- Każda placówka otrzyma zestaw narzędzi diagnostycznych i ewaluacyjnych, które posłużą do oceny efektywności realizowanych działań. Narzędzia będą stosowane dwukrotnie – przed rozpoczęciem programu i po jego zakończeniu. Dzięki narzędziom możliwe będzie również poznanie opinii o programie zarówno dzieci/młodzieży i ich rodziców, jak i osób realizujących program (szkolnych liderów programu i nauczycieli).
- Placówki realizujące program „Miasto pokoleń” oraz szkolni liderzy programu otrzymają certyfikaty wydane przez Urząd Miasta oraz Doradcę Prezydenta Wrocławia ds. Seniorów.